

Jizzakh State Pedagogical Institute

**Journal of Preschool
Education**

*The faculty of pre-school
education*

6-7 YOSHDAGI BOLALARNING JISMONIY TARBIYA MASHG'ULOTLARIDA DO'STONA MUNOSABATLARNI SHAKLLANTIRISH.

O'qituvchi F. K. Xoliqov

Аннотация: Ushbu maqolada o'zaro munosabatlarni shakllantirishning samarali usullari va vositalari, bolaning shaxsining ijtimoiy qimmatli fazilatlarini shakllantirishga va uning jamiyatdagi xatti-harakatlarini belgilovchi dolzarb vazifalar, shuningdek, katta maktabgacha yoshdagi bolalarning do'stona, ta'sirchan, insoniy xulq-atvorning adolatli munosabatlarini rivojlantirishda insoniy munosabatlarini tarbiyalash muammolariga alohida e'tibor qaratilayotganligi bayon etilgan.

Калит so'zlar: o'zaro munosabatlar, insonparvarlik, shaxsiyat, yaxshi niyat, javob berish, adolat, empatiya.

Аннотация: В данной статье раскрывается актуальные поиски эффективных путей и средств формирования взаимоотношений, влияющих на становление общественно ценных качеств личности ребенка и определяющих его поведение в обществе сверстников, также уделяется особое внимание проблемам воспитания гуманных отношений старших дошкольников в развитии справедливых взаимоотношений доброжелательных, отзывчивости, гуманистической направленности поведения.

Ключевые слова: взаимоотношение, гуманизм, личность, доброжелательность, отзывчивость, справедливость, сопереживание.

Resume: This article reveals the current search for effective ways and means of forming relationships that affect the formation of socially valuable qualities of the child's personality and determine his behavior in the society of his peers; orientation of behavior.

Key words: relationship, humanism, personality, benevolence, responsiveness, justice, empathy.

Taniqli olimlarning fikriga ko'ra, "asr muammosi" ga aylangan inson munosabatlarini o'rganish ijtimoiy psixologiya uchun muhim muammo hisoblanadi. Ijtimoiy va hissiy aql, hissiy javob, hamdardlik, tengdoshlari bilan qo'shma faoliyati uchun tayyorgarlik shakllantirish, hurmat va uning oilasi va bolalar va kattalar hamjamiyatiga tegishli his-tuyg'ularini shakllantirish rivojlantirish, ijtimoiy va kommunikativ bolalar rivojlantirish mazmuni hisoblanadi.

Shu bois, bolani bolalar bog'chasi guruhidagi tengdoshlari bilan munosabatlar tizimida o'rganish katta ahamiyatga ega va dolzarb ahamiyat kasb etadi. U bolaning shaxsiyatining dastlabki shakllanishining yoshi. Ayni paytda bolaning tengdoshlari bilan muloqot qilishda uning shaxsiyatining rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadigan juda murakkab munosabatlar mavjud.

Bolalar bilan muloqot bolaning aqliy rivojlanishining zarur shartidir. Erta muloqot qilish zarurati uning asosiy ijtimoiy ehtiyojiga aylanadi. Tengdoshlar bilan muloqot maktabgacha yoshdagi bolaning hayotida muhim rol o'ynaydi. Bu bolaning shaxsiyatining ijtimoiy fazilatlarini shakllantirish, bolalarning do'stona munosabatlarini namoyon etish va rivojlantirish uchun shartdir.

Ma'lumki, bolaning tengdoshlari bilan muloqotga bo'lgan ehtiyoji kattalar bilan muloqot qilish ehtiyojidan bir oz keyinroq paydo bo'ladi. Ammo maktabgacha yoshdagi davrda u juda aniq ifodalangan va agar u o'z mamnuniyatini topmasa, bu ijtimoiy rivojlanishning muqarrar kechikishiga olib keladi va to'g'ri ta'lim va rivojlanish uchun eng qulay shart-sharoitlarni yaratadi, bu bolaning bolalar bog'chasiga kiradigan bolalar jamoasi.

Shunday qilib, amerikalik psixolog T. Shibutani o'z asarlarida bu fikrni rivojlantirib, ota-onasi tengdoshlari bilan o'ynashdan saqlaydigan bolalar ko'pincha hayotda o'zaro munosabatlarda qiyinchiliklarga duch kelayotganini ko'rsatadi. U

faqat "teng guruh bolani o'zaro harakatlarga o'rgatadi va xatolarni qattiq tuzatadi", deb yozgan edi. T. Shibutani bolaning tengdoshlari bilan muloqot qilish tajribasining yo'qligi, boshqa odamlarni tushunish qobiliyatini yo'qotishi haqida taklif qildi.

Pedagogik va psixologik tadqiqotlar bolalarning bir-biri bilan munosabatini shakllantirishda nafaqat kattalar dunyosini bilish maktabi, balki odamlar o'rtasidagi munosabatlar maktabi ham bo'lgan o'yin bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi. Bolalar bog'chasida bolalarning turmush tarzi va ularning faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari ham bolalar munosabatlariga ma'lum bir iz qoldiradi.

Bugungi kunda maktabgacha pedagogika nazariyasi va amaliyotida bolalarning axloqiy tarbiya vositasi sifatida birgalikdagi faoliyati tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Birgalikdagi faoliyat bolalarni umumiy maqsad, topshiriq, quvonch, qayg'u, umumiy ish uchun tajribalar bilan birlashtiradi.

Katta maktabgacha yoshdagi bolalarning shaxsini shakllantirishda yaxshi niyat asosida qurilgan munosabatlar alohida ahamiyatga ega. P. F. Lesgaft ta'kidlaganidek, bolalarning jismoniy tarbiyasi nafaqat vosita ko'nikmalarini tiklash va shakllantirish bilan chegaralanib qolmasligi kerak, u ham axloqiy tarbiya vazifalari bilan bog'liq bo'lishi kerak. Biroq, hozirgi kunga qadar bu imkoniyatlar deyarli hisobga olinmagan va shuning uchun maktabgacha yoshdagi bolalarning motorli faoliyatida etarlicha amalga oshirilmagan.

Bolalarning birgalikdagi vosita faoliyati, jismoniy mashqlar xilma-xilligi, maktabgacha yoshdagi bolalarni tashkil qilish usullari, hissiy to'yinganlik, ritmiklik, musiqiylik va harakatlarning estetikasi katta yoshdagi maktabgacha yoshdagi bolalarning tengdoshlari bilan o'zaro munosabatlarining ijobiy tajribasini to'plash uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Insonning ijtimoiy yo'nalishi o'zini namoyon qiladi va munosabatlarda shakllanadi, insoniy munosabatlar hukmronlik qilish uchun juda muhimdir, uning muhim tarkibiy qismlaridan biri yaxshi niyatdir.

Do'stona munosabatlar ijtimoiy jihatdan shartli aloqa tarkibining mahsulotidir. Rivojlanayotgan shaxsning eng muhim ijtimoiy ehtiyoji bo'lgan muloqot munosabatlardan ajralib turadi. Ularning ikki tomonlama mazmunli aloqasi falsafiy, psixologik va pedagogik ishlarda ta'kidlangan. Aloqa va munosabat - hodisaning o'zaro bog'liq va o'zaro bog'liq tomonlari.

"Yaxshi niyat-yaxshilikka erishish uchun uning yaxshiliklarini rag'batlantirishga qaratilgan insonga bo'lgan munosabat. Subyektiv ravishda xayrixohlik yaxshi niyat, xushyoqish, xushyoqish, xayr-ehsonda namoyon bo'ladi. Axloqiy nuqtai nazardan, yaxshi niyat insonning burchidir. Yaxshi niyatda nafaqat uning axloqiy qadr-qimmatini boshqa shaxsda so'zsiz tan olishni emas, balki tinchlik, do'stlik, samarali hamkorlikka tayyor bo'lishni ham ta'kidlaydi".

Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy tarbiya jarayonida do'stona munosabati bolaning tengdoshlari bilan bo'lgan munosabatlarida umumiy hissiy-ijobiy yo'nalishni ifodalaydi, ular o'zlarini xushnud etish, tengdoshlarning ahvolini tushunish, yordam berishga va birgalikda harakat qilish faoliyatida hamkorlik qilishga tayyor.

Zamonaviy tadkikotlarda vosita faoliyati bolaning ko'p qirrali ta'siri vositasi sifatida jismoniy rivojlanish va vosita faoliyatiga qaratilgan faoliyat sifatida qaraladi. Maktabgacha yoshdagi kattalarda bolalarning jismoniy imkoniyatlari oshadi. Preschoolers allaqachon vosita harakatlarining asosiy turlariga yaxshi egalik qiladi. Bu bolaning shaxsiyatini maqsadli rivojlantirish va tarbiyalash, tengdoshlari bilan muloqot madaniyatini boyitish uchun jismoniy mashqlardan yanada kengroq foydalanish imkonini beradi.

1. Смирнова Е. Игры, направленные на формирование доброжелательного отношения к сверстникам [Текст] / Е.О. Смирнова, В. Холмогорова // Дошкольное воспитание, 2003, № 8, с. 73-77.

Мақтабгача та'лим журналі: <https://presedu.jspi.uz/index.php/presedu/index>

2. Смирнова Е. Дошкольный возраст: формирование доброжелательных отношений [Текст] / Е.О. Смирнова, В. Холмогорова // Дошкольное воспитание, 2003, № 9, с. 68-76.

3. Агапова И.А. Подвижные игры для дошкольников / И.А. Агапова, М.А. Давыдова. - М.: АРКТИ, 2008. - 124 с.

Xoliqov, F. (2021). MUSOBAQALARNI TASHKIL QILISH VA O'TKAZISH.: MUSOBAQALARNI TASHKIL QILISH VA O'TKAZISH. Maqtabgacha ta'lim jurnali, 1 (1).

6 YOSHDAN 7 YOSHGACHA BO'LGAN BOLALAR UCHUN
MUSOBAQALARNI TASHKIL QILISH VA OTKAZISH.

F Xoliqov - Maqtabgacha ta'lim jurnali, 2021

Цитируется: 4 Все версии статьи (29)

4 YOSHDAN 7 YOSHGACHA BO 'LGAN BOLALARNI JISMONIY
TARBIYALASH METODIKASI

F Xoliqov - Maqtabgacha ta'lim jurnali, 2021

Все версии статьи (15)

6-7 ЁШ БОЛАЛАР СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА
ОИЛА ВА МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ МУССАСАСИ ҲАМКОРЛИГИНИНГ
АҲАМИЯТИ

F Xoliqov - Журнал дошкольного образования, 2020

Sportivnaya borba. Uchebnik dlya IFK Pod.red. A.P.Kupsova, 1978.

Igumenov V.M. Organizatsiya i provedenie sorevnovaniy po klassicheskoy borbe.
- M., 1986.